Uporaba loptica u nastavi stranih jezika (s primjerima iz nastave njemačkoga jezika)

Dr. sc. Irena Lasić,
prof. njemačkoga i engleskoga jezika
V. gimnazija, Zagreb

20. veljače 2020.

Predstavljanje:

Ime: dr. sc. Irena Lasić, prof. njemačkoga i engleskoga jezika

Obrazovna ustanova: V. gimnazija, Zagreb

Učenici: 1. – 4. razreda gimnazije

Iskustvo u struci:

- 10 godina u Prvoj privatnoj gimnaziji s pravom javnosti u Zagrebu (početnici i nastavljači)
- Unazad 10 godina u V. gimnaziji, Zagreb (početnici, nastavljači, učenici koji pohađaju nastavu DSD-a)
- Suautorica udžbeničkog kompleta Zweite.Sprache@deutsch.de od 1. do 4. razreda srednje škole (početno i nastavljačko učenje) te dodatnih digitalnih materijala uz udžbenike
- Suautorica udžbenika *Deutsch ist klasse! 1* za 1. razred srednje škole, te dodatnih digitalnih materijala uz udžbenike(nastavljačko učenje)
- Suautorica priručnika za polaganje njemačkoga jezika na Državnoj maturi, razina B2
- Suautorica ispita iz njemačkoga jezika na Državnoj maturi
- Unazad 10 godina mentorica studentima Germanistike s Filozofskog fakulteta u Zagrebu
- Unazad 10 godina članica Županijskog povjerenstva za Natjecanje iz njemačkoga jezika

Uporaba lopte u nastavi stranih jezika

1. Gdje?
2. Kada?
3. Kako?
4. Zašto?
5. Brojni primjeri
6. Uloga profesora

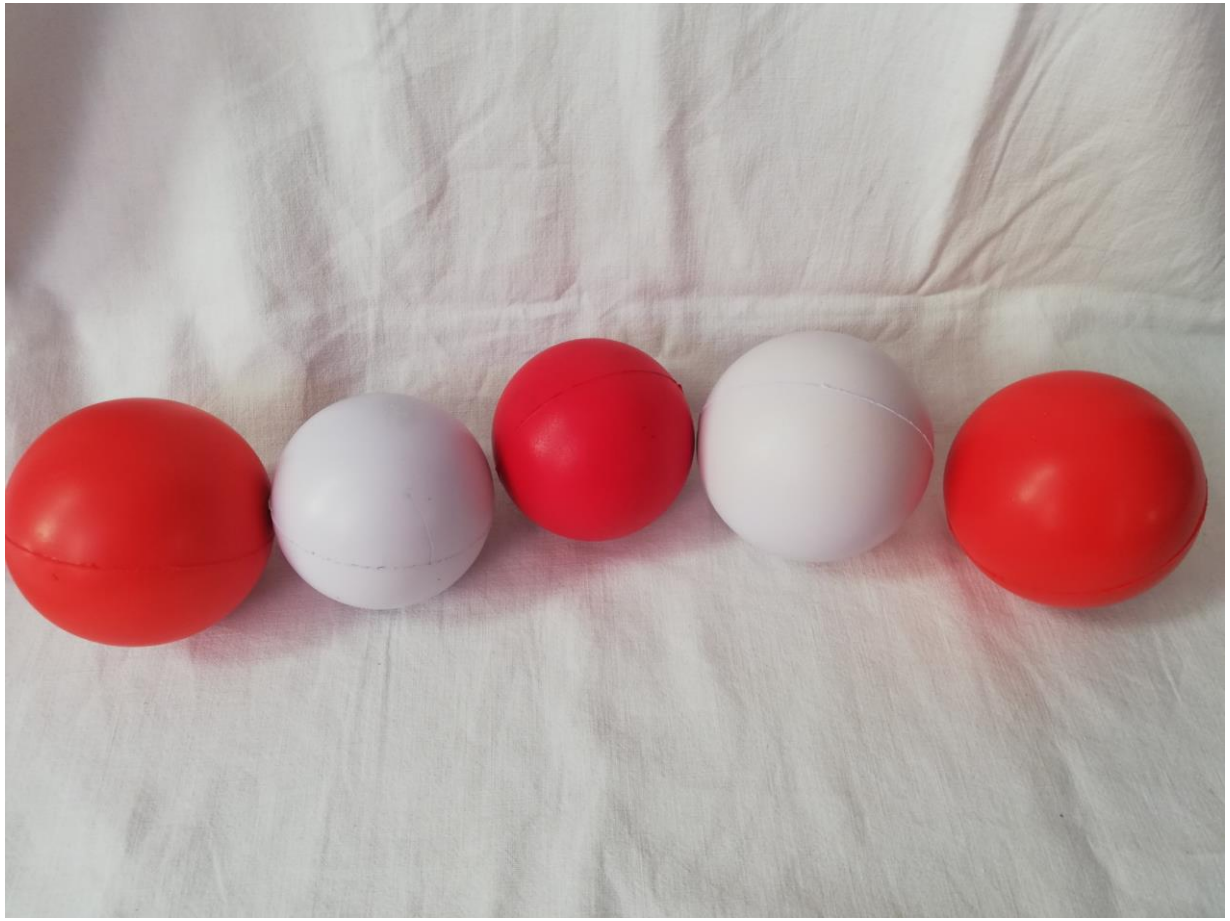

Gdje?

- Učionica s bilo kojom formacijom klupa
- Optimalno je stajanje u krugu s malim brojem učenika (ne provodim tako gotovo nikada!)
- u prepunoj učionici s učenicima koji sjede u klasičnoj formaciji (jer jedino tako stanu u male učionice – bez ikakvog razmještanja klupa!)

Kada?

- Početak sata, sredina sata, kraj sata (bilo kada)
- Ponavljanje, utvrđivanje gradiva

Kako?

- **Vrste lopti:** mala, mekana, stiskava, plišana (može i plišanac), lagana ali ne prelagana, oblik nevažan, može za fizikalnu terapiju, može i loptica iz trgovine za kućne ljubimce, može i loptica od zgužvanog papira, zamišljena loptica
- Nema napucavanja, gađanja učenika…

Kako?

- Obavezno objasniti **5 osnovnih pravila**:

  1. **kažeš** što imaš reći
  2. **navedeš ime osobe** kojoj ćeš dodati loptu ***prije*** nego li dodaš loptu (nema faktora iznenađenja ili izmicanja od lopte)
  3. **baciš loptu** toj osobi
  4. ***svi*** učenici moraju doći na red (nema ponavljanja istih osoba, tj. učenici koji se uvijek javljaju za riječ i oni koji se nikada ne javljaju za riječ imaju jednaku mogućnost sudjelovanja i vježbe); Tko je već imao loptu, prekriži ruke na prsima da ostali učenici znaju kome trebaju dobaciti loptu
  5. (ovisno o tipu vježbe) ***nema ponavljanja*** **već izrečenog**

Kako?

- **Varijante**:
  a) svatko treba nešto izreći, te nema ispadanja u slučaju pogreške
  b) igra se na ispadanje, koji su ispali, moraju npr. ustati (ili pak sjesti ako su prije stajali), da se zna tko još igra
  c) dodjeljivanje određenog broja bodova (npr. 5) svim učenicima u startu, te oduzimanje boda u slučaju greške / ne imanja ideje; određivanje broja bodova na kraju, te potencijalnog pobjednika
  d) džoker „zovi“ / „kvisko“ ako se ne zna odgovor ili se nema ideja
- Podvarijanta lopte: kuhinjski timer – bomba koja treba eksplodirati – ne baca se nego dodaje učeniku do sebe – napetost, natjecanje, brzina…

Zašto?

- Istovremeno vježbanje dviju vještina: Slušanje s razumijevanjem i govorenje
- Vremenski je moguće varirati trajanje – od jako kratke do vrlo duge vježbe
- Vježbanje koncentracije i međusobnog slušanja
- Može imati natjecateljski karakter, ali ne mora
- Vježbanje slobodnog / spontanog govora
- Učenici se mogu sami javiti da im se doda lopta, ali ipak svi moraju doći na red
- Sistemom slučajnog odabira se dolazi na red
- Nastavnik ne odlučuje tko će kada što reći, nego učenici (nastavnik je samo korektiv kod izgovorenih rečenica, kako se greške ne bi perpetuirale.)
- Svatko treba nešto reći, pa i najpovučeniji učenici smatraju da je onda u redu nešto reći
- Odmak od uobičajenih nastavnih sredstava (udžbenik, rb, bilježnica…)
- Nastavna metoda koja je usredotočena na učenika

Primjeri uporabe lopte:

„ → “ znači: dodavanje lopte i prelazak na sljedećeg učenika / učenicu

Predstavljanje i upoznavanje:

- Ich **heiße**… / Wie heißt du? → (samo u ovom prvom slučaju se lopta baca još nepoznatom, neimenovanom učeniku u 1. razredu, te on / ona odgovara kako se zove – pitanje tj. odgovor su doista u tom slučaju informativnog karaktera)
- Ich habe einen Bruder / eine Schwester… / Borna, hast du **Geschwister**? →
- Ich **komme aus** Kroatien… / Ivo, woher kommst du? →
- Ich **wohne in** der Vodnikova Straße 14. / Sara, wo wohnst du? →

Primjeri uporabe lopte:

„ → “ znači: dodavanje lopte i prelazak na sljedećeg učenika / učenicu

Predstavljanje i upoznavanje:

- Ich spiele gern Tennis…. / Augustin, hast du ein **Hobby**? Was ist dein Hobby? →
- **Otvorena runda**: reći nešto o sebi, z.B. Ich esse gern… / Ana, was isst du gern? →
- **Slovkanje** / Buchstabieren: Ich bin A-N-A-B-E-L... / Luka, wie schreibt man deinen Namen? →
- Buchstabieren: zapisivanje imena različitih osoba unaprijed, kada se dođe na red, slovkanje imena, bacanje lopte → pogađanje tj. izgovaranje imena osobe; potom zadavanje novog imena za sljedeću osobu i bacanje lopte

Jezične strukture

- **Präsens** (Was machst du nach dem Unterricht?)
- **Perfekt** (Was hast du gestern gemacht?)
- **Modalverben im Präsens / Präteritum**
- **Deklination der Adjektive** (gemischte, schwache und starke Deklination)
- **Personalpronomen** (Sara: Ich spreche Deutsch. / Matej → *Sie* spricht Deutsch.)
- **Possessivpronomen** (Junge: Ich gehe oft mit *meinen* Freunden Basketball spielen. / Leon → *Er* geht oft mit *seinen* Freunden Basketball spielen.)

Jezične strukture

- **Akkusativ**: In meinen Rucksack packe ich eine Handuhr… / Domagoj → In meinen Rucksack packe ich eine Handuhr, ein Pausenbrot…
- **Komparation der Adjektive und Adverbien**: (zadavanje pridjeva / priloga) Ich bin *schnell*. → Meine Schwester ist *schneller als ich*. → Mein Bruder ist *am schnellsten*.
- **Glagoli s naglašenim i nenaglašenim predmetkom**: zadavanje glagola: erzählen → Ich erzähle dir einen Witz. / anrufen → Ich rufe meine beste Freundin an. / vorstellen → …
- **Wechselpräpositionen** im Klassenzimmer:
  Vor mir ist ein Tisch. → Auf dem Tisch ist ein Lehrbuch.
  → …

Jezične strukture

- **Dass-Satz**: Ich habe Durst. → Er sagt, **dass** er Durst hat. / Ich möchte einen Tee trinken. → …
- **Weil-Satz / Denn-Satz**: Mein Lieblingsfach ist Mathe, *weil* unsere Mathelehrerin cool ist. Was ist dein Lieblingsfach und warum? → Mein Lieblingsfach ist…
- **Neizravna pitanja**: Wie alt bist du? → Sie fragt, wie alt ich bin. / Hast du jetzt Zeit für mich? → …
- **Uhrzeiten**: Ich bin **um** 6 Uhr aufgestanden. → Wann bist du aufgestanden?
- **Daten**: Ich habe Geburtstag **am** zehnt**en** April. → Wann hast du Geburtstag?
- **Monate**: Ich bin **im** Dezember geboren. → Wann bist du geboren?

Jezične strukture

- **Unregelmäßige Verben** – ponavljanje u četvorkama **(Infinitiv, Präsens, Präteritum, Perfekt)**
  - prva osoba u četvorci zadaje infinitivni oblik glagola (npr. essen) →
  - druga osoba govori oblik prezenta u 3. l. sg. (npr. isst) →
  - treća osoba govori oblik preterita (npr. aß) →
  - zadnja, četvrta osoba govori oblik perfekta (npr. hat gegessen);

  za svaki novi glagol pomiče se u smjeru kazaljke na satu uloga učenika koji zadaje novi infinitiv, tako da uvijek neka druga osoba zadaje novi infinitivni oblik glagola za koji je onda potrebno navesti ostale oblike (dril-vježba!)
- U ovoj vježbi nije potrebno navoditi imena učenika koji dobiva lopticu, jer je to uvijek prvi učenik s lijeve strane
- za ovu vježbu potrebno je imati na raspolaganju veći broj loptica

Jezične strukture

- **Konjugacija glagola u prezentu**
- ponavljanje u trojkama:

- (zadavanje infinitiva te izgovaranje glagola u 1. licu jednine → 2. → 3. lice → 1. lice množine → 2. lice množine → 3. lice množine) s pomicanjem u smjeru kazaljke na satu, tako da uvijek sljedeća osoba zadaje infinitivni oblik za koji je onda potrebno navesti oblike (dril-vježba!)
- U ovoj vježbi nije potrebno navoditi imena učenika koji dobiva lopticu, jer je to uvijek prvi učenik s lijeve strane; za ovu vježbu potrebno je imati na raspolaganju veći broj loptica

Vokabular

- **Puko imenovanje pojmova iz određene kategor**ije
  u svrhu ponavljanja vokabulara (npr. Obst / Gemüse / Getränke / Spezialitäten / Möbelstücke / Haushaltsgeräte / Tiere / Berufe / Geschwister, Kleidung, Essen (Frühstück…), Hobbys …
- **Vježbanje kolokacija** – npr. im Internet → surfen / Aufgaben im Haushalt → erledigen / → …
- **Definiranje pojmova** – npr. uz vježbanje relativnih rečenica (npr. Was ist eine Ganztagsschule? → Eine Ganztagsschule ist eine Schule, in der man den Vormittag und den Nachmittag verbringt. / das Schulsystem → Das Schulsystem ist …)

Vokabular

- **Berufe erraten** – pogađanje zanimanja prema opisu (varijanta javljanja učenika za lopticu, a ne dodavanje određenoj osobi, jer lopticu dobiva osoba koja je prva pogodila pojam)
- **Berühmtheiten erraten** – pogađanje poznate osobe prema opisu (varijanta javljanja učenika za lopticu, a ne dodavanje određenoj osobi, jer lopticu dobiva osoba koja je prva pogodila)
- **Uhrzeiten**: Was machst du um 10 Uhr? → Um 10 Uhr esse ich mein Pausenbrot. / Was machst du um 14 Uhr? → …
- **Slobodno asociranje pojmova** jedan na drugi, nevezano na sve ostale prethodno navedene pojmove osim onog zadnje navedenog: npr. das Frühstück → Müsli → Rosinen → Studentenfutter …

Prepričavanje ili sažimanje tekstova, članaka, filma, knjige

- Samostalno prepričavanje **tekstova** prema sjećanju (bez ponavljanja rečenica, svatko po jednu rečenicu)
- **Postavljanje pitanja o tekstu** → odgovaranje na postavljena pitanja
- Prepričavanje **filma** koji su svi pogledali (svatko po jednu rečenicu)
- Prepričavanje **knjige** koju su svi pročitali (svatko po jednu rečenicu)

Kreativno stvaranje zajedničke priče

- Svaki učenik nadodaje **samo jednu riječ**
  (Varijanta s ponavljanjem svih prethodno izrečenih riječi)
- Svaki učenik nadodaje **samo jednu rečenicu**
  (Varijanta s ponavljanjem svih prethodno izrečenih rečenica)
- Varijanta s nadovezivanjem na prethodnu riječ, bez ponavljanja prethodnih riječi
- Varijanta s nadovezivanjem na prethodnu rečenicu, bez ponavljanja prethodnih rečenica (npr. Ich habe neulich einen hübschen Jungen kennengelernt… → …)
- Kettenspiel: Wenn ich reich wäre, …
- **Pričanje luckastih i nevjerojatnih priča**

Opis

- **Opis osobe**: izgleda lica, tijela, odjeće (Deklination der Adjektive mit dem unbestimmten und bestimmten Artikel)
- Svaki učenik kaže po jednu različitu rečenicu opisujući osobu na slici.

Opis

- **Opis tlocrta stana** ili **prostorije, stana, kuće, radnog stola** (Deklination der Adjektive mit dem unbestimmten und bestimmten Artikel) – Svaki učenik kaže po jednu različitu rečenicu o onome što vidi na slici.

Opis

- **Opis vlastitoga grada**

In meiner Stadt
gibt es einen Fluss. →
Der Fluss heißt Sava. → …

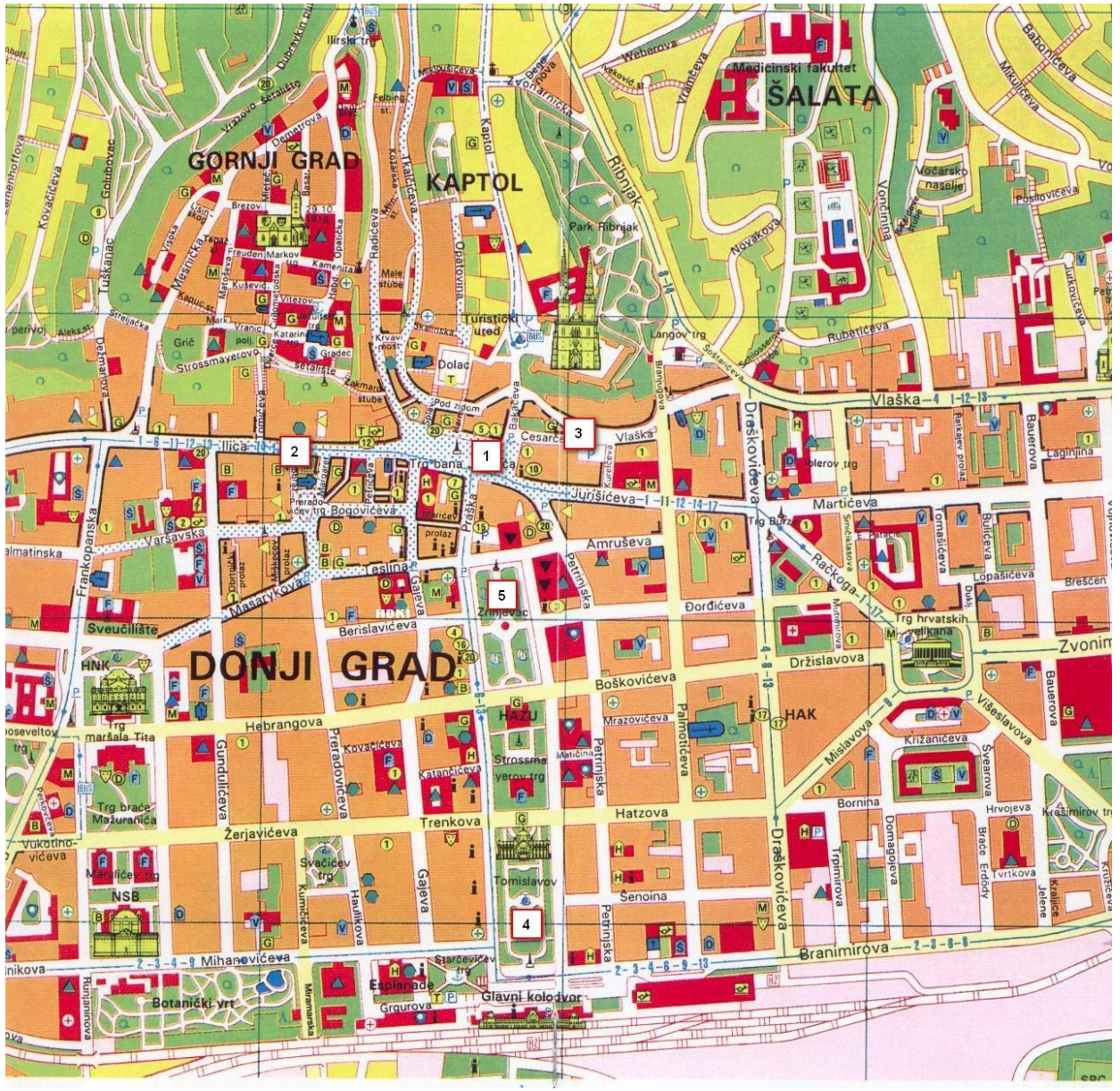

Opis

- **Opis osobe u razredu ili profesora** sa škole – pogađanje (unaprijed upozoriti učenike da nema vrijeđanja pri opisu osoba ni po kojoj osnovi!) – jedna osoba opisuje, ostali mogu pogađati, tko pogodi, dobiva lopticu i opisuje dalje…

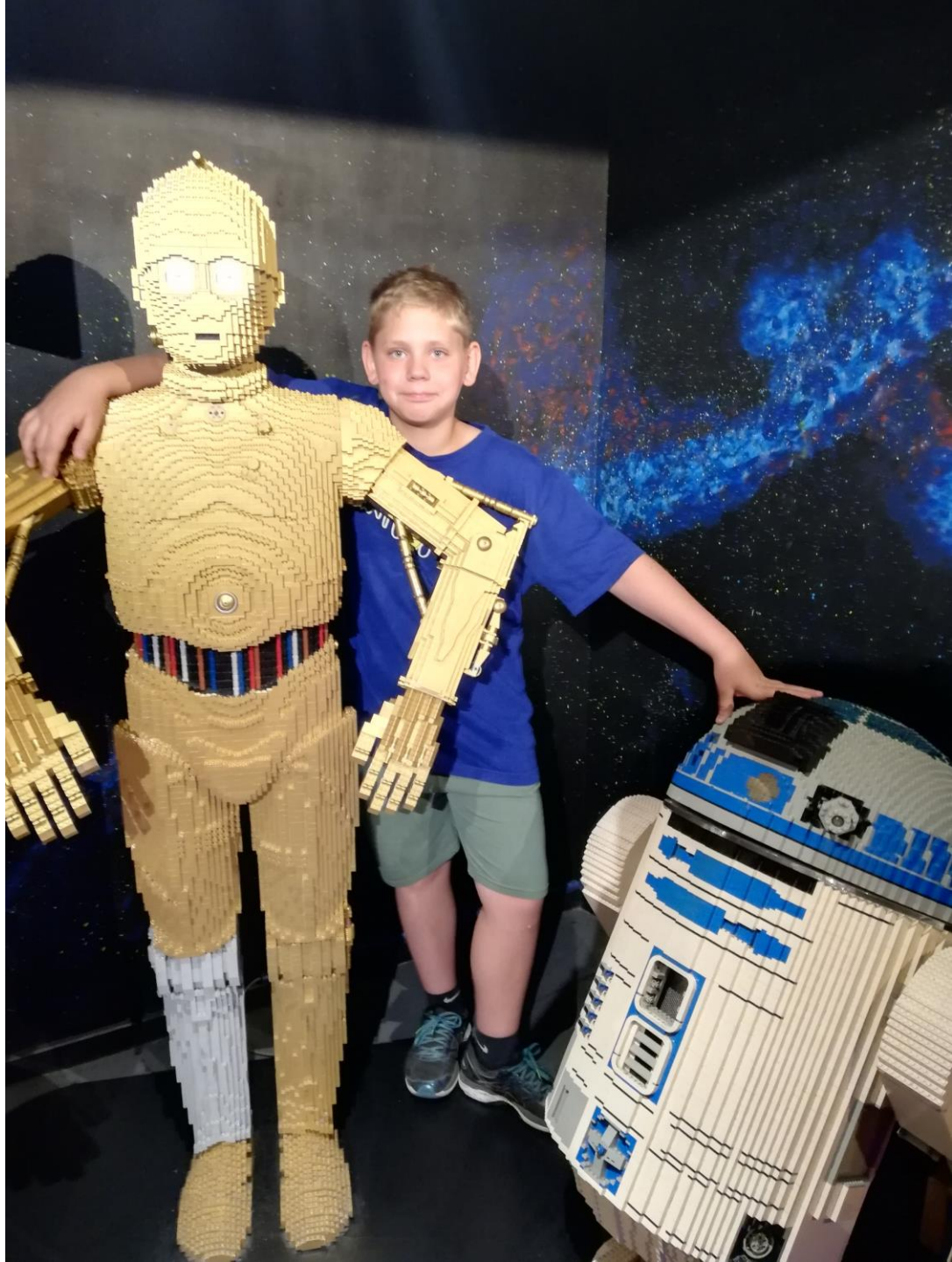

Izražavanje mišljenja i stavova

- Mein **Lieblingsfach** ist Mathe…. Was ist dein Lieblingsfach? / Welches Fach magst du? → …
- Ich mag nicht Latein… Welches Schulfach gefällt dir nicht? / Welches Schulfach magst du nicht? → …
- Ich esse gern **Gemüse**… Was isst du gern? → …
- Ich trage gern **Jeans**… Was ziehst du dir gern an? → …
- **Im Film / Buch** … hat mir XY gefallen, weil … Wer / Was hat dir gefallen? Warum? → …
- Den Schüleraustausch besprechen: Besonders gut hat mir gefallen, als wir… / Es hat mir überhaupt nicht gefallen, dass wir… (prethodno upitnik, promišljanje, spremni odgovori!)
- **Debata** – podjela razreda u dva tima – obavezno pro / kontra stajalište: smišljanje argumenta unaprijed, potom rad s loptom – učenici suprotne strane se sami javljaju za riječ tj. loptu (npr. tema: Führerschein mit 16?)

Uloga profesora

- **Objašnjava** pravila i smisao / ishod pojedine vježbe
- Pokazuje prvi **primjer**
- **Nadgleda** rad učenika
- **Ispravlja** učeničke pogreške
- **Osigurava** da svi dođu na red i govore (ako je takva varijanta igre)
- Eventualno podsjeća učenike, tj. **pomaže** im, dajući ideje ako učenici „zapnu“
- **Pohvaljuje** učenike za kreativne i točne rečenice

Evaluacija webinara

- https://docs.google.com/forms/d/1891CFoUD-KKoPLBZpFQZ-AtD8kQjt19RlQNUZ_Fs1co/edit

- Vrijeme za pitanja!

Hvala na pažnji!

Irena Lasić

irenalasic1212@gmail.com